

СТАНОВИЩЕ

**от проф. Веселин Костов Василев, д.пс.н.
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор”;

област на образованието 3. Социални, стопански и правни науки;
професионално направление 3.2. Психология; Педагогическа и възрастова психология

Автор: Ани Любенова Пълева

Тема: ПСИХОСОЦИАЛНИ ПРЕДПОСТАВКИ ЗА МУЗИКАЛНО-СЦЕНИЧНА ИЗЯВА НА УЧЕНИЦИ

Научен ръководител: Доц. д-р Розина Попова

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ съм определен за член на Научното жури за защита на дисертационен труд на тема: „Психосоциални предпоставки за музикално-сценична изява на ученици“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.2. Психология; Педагогическа и възрастова психология.

Автор на дисертационния труд е Ани Любенова Пълева, докторант към катедра „Психология“ с научен ръководител доц. д-р Розина Попова.

2. Актуалност на тематиката и познаване на проблема

Актуалността на дисертацията на Ани Пълева е несъмнена, а авторката е успяла много убедително да я обоснове (в увода на работата), свързвайки я с реално съществуващите психологически проблеми в сценично-творческите изяви на младите музиканти. Аз изпитвам нескривана симпатия към психологически изследвания, извлечени от реалните проблеми на съвременния човек и считам, че те трябва да бъдат подкрепяни. Специално ще открия много интересните, задълбочени и прецизни разсъждения върху избора на музикалното

поприще в ранна възраст, за своеобразното разминаване на ритъма и темповете на професионалния избор и израстване на детето-музикант в сравнение с другите му връстници, които разсъждения веднага убеждават читателя, че докторантът чудесно познава проблемите, които изследва.

3. Методика на изследването

Изследователската методика е една от силните страни на настоящото дисертационното изследване. Използвани са много уместно и с умение редица разнообразни изследователски инструменти:

- Въпросникът STAI (State - Trait Anxiety Inventory), разработен от Ч. Спийлбъргър (адаптиран от И. Паспаланов и Д. Щетински),

- Тест за емоционална напрегнатост, предложен от И. Иванов и П. Иванова,

- Тест за изразеност на отношение към изпълнителската дейност, изготвен от В. Г. Касимов,

- Тест за локализация на контрола, адаптация А. Величков, Г. Лукарски, М. Радославова, Русева, Л. Генова,

- Тест за мотивация за постигане на успех и избягване на неуспех, предложен от А. А. Реан,

- Анкета, състояща се от 7 въпроса по отношение на пол, клас (възраст),

специален предмет, опит в изпълнителската дейност, желание за продължаване на музикалната кариера, среден успех, които изискват отговори от учениците.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите в него

Дисертационният труд на Ани Пълева съдържа общо 267 страници основен текст и 8 приложения (седемте изследователски инструмента и четири програми за обучение); дисертацията съдържа увод, три глави, заключение и литература, включваща 194 източника (91 на кирилица и 103 на лагиница), плюс 12 интернет ресурси. В първа глава е представен подробен теоретичен обзор-анализ, в който акцентът е върху редица феномени и конструкти, релевантни на изявите в музикално-сценичното изкуство: тревожността и нейните сценични прояви, готовността за музикално-изпълнителски изяви, локализацията на контрола и мотивацията. Обзорът-анализ свидетелства за похвалната

начетеност на докторантката и подготвя и обосновава собственото емпирично изследване на докторанта. Специално ще открие обосновката на цялостния замисъл на собственото изследване и на конкретните му цели, която е много компетентна и убедителна; на места и най-придирчивият и критичен читател остава с впечатлението, че възможните му критични въпроси, уточнение и възражения са предвидени от докторанта и изпреварващо получават подобаващ отговор.

Емпиричното изследване е коректно замислено и осъществено с прилагане на батерия от подходящи изследователски средства, като са проведени две „срезови“ замервания (авторката ги е назовала „тест – ретест“) а между тях, в отстояние от една учебна година, е проведено целенасочено обучение и няколко сценични изяви, чийто ефект се проверява с повторното изследване. Изследвани са 100 ученици от 8. и 9. клас на НМУ „Люб. Пипков“, а събраният масив от емпирични данни е многократно увеличен чрез статистическата обработка – докторантката си е поставила свръхамбициозната задача да съотнесе всички възможни феномени, конструкти и данни едни с други. Читателят остава с впечатлението, че статистическите (основно – корелационни) засичания са необозримо число, трудно могат да бъдат проследени и осмислени, а някои от данните и техните връзки са слабо информативни. Както 163-те таблици, в които са подредени емпиричните данни, така и 166-те страници, на които тези данни са анализирани, създават по-скоро впечатлението, че изследователските задачи се „размиват“, отколкото впечатлението за детайлизиране и/или задълбоченост на анализа на данните. Донякъде този резултат е предрешен от прекаленото раздробяване на целта, задачите и хипотезите още в дизайна на емпиричното изследване.

В заключителната част на дисертацията се обобщават и систематизират резултатите от изследването, извличат се изводи и се набелязват препоръки за приложението на тези резултати в практиката. Тук отново се наблюдава прекалена раздробеност на изследователския продукт: изводите са 15 на брой, обобщените резултати – 30 на брой, приносите – общо 12.

Като цяло емпиричното изследване предизвиква общото впечатление за известна несръчност, комбинирана с похвално старание и трудолюбие.

5. Преценка на публикациите, автореферата и личния принос на докторанта

Докторантът е публикувал четири статии по темата на дисертацията, като публикациите са в сериозни научни сборници. Така професионалната общност е имала възможност да се запознае с основните резултати от дисертационното изследване на А. Пълева.

Авторефератът отразява пълно и точно съдържанието на дисертационния труд. В личния принос на докторанта няма причини да се съмняваме.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Ани Пълева „Психосоциални предпоставки за музикално-сценична изява на ученици“ представлява интересно и отговорно изследване по значима и актуална тема. Дисертацията напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и на правилниците за неговото прилагане, поради което без колебание я **оценявам положително и предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на докторанта Ани Любенова Пълева образователно-научната степен „доктор“**.

9. 04. 2018 г.
Пловдив

Изготвил становището:
/Проф. д.пс.н. Веселин Василев/